

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/56/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8712213024
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8712213024.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Zlady Simkovej, v spore žalobcov: 1. M. N., nar. XX.XX.XXXX, 2. H. N., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom S. XXX, obaja pr. zast. Advokátskou kanceláriou Hudzík & Partners, s.r.o., so sídlom Poprad, Mnoheľova 830/15, proti žalovaným: 1. O. S., nar. XX.XX.XXXX, 2. M. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. N., M. U. XXX/X, obaja pr. zast. Mgr. Marošom Ježíkom, advokátom AK Poprad, Murgašova 86/1, o určenie, že vec patrí do dedičstva s prísl., o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č.k. 20C/206/2012-214 z 26.09.2017 takto

rozhodol:

I. M e n í rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamieta.

II. Žalovaným v 1. a 2. rade p r i z n á v a proti žalobcom v 1. a 2. rade nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

o d ô v o d n e n i e :

1. V záhlaví tohto rozhodnutia označených strán sporu súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

· Súd určuje, že do dedičstva po neb. M. N. nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom S., D. XXX/XX, patria hnuiteľné veci - finančné prostriedky vo výške 23.000,- eur.

· Žalobcovia v 1/ a 2/ rade majú voči žalovaným právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%, pričom o trovách rozhodne súd samostatným uznesením.

2. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanoveniami § 137 písm. c/, § 215 ods. 1, čl. 8 CSP, § 628 ods. 1 - 3, § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Výrok o trovách konania iba odkazom na § 255 CSP.

3. Svoje rozhodnutie v podstate založil na zistení, že predmetom sporu je určenie, že finančné prostriedky vo výške 23.000,-eur patria do dedičstva po poručiteľovi žalobcov, pretože jednotlivé platby/ výbery z účtu poručiteľa boli vykonané pred jeho smrťou, a v konaní žalovaní neuniesli dôkazné bremeno o tom, aby boli tieto platby/výbery realizované s vedomosťou poručiteľa.

4. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie žalovaní majúci za to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ CSP, i keď v odvolaní nesprávne uvedené písm. c/), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ CSP), a že rozsudok vychádza z nesprávneho právneho

posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Ich odvolacie námietky možno zhrnúť do nasledovných rovín: (i) súd prvej inštancie vôbec nevenoval žiadnu pozornosť základnej otázke určovacích žalôb, ktorou je existencia naliehavého právneho záujmu, preto je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné; (ii) námietka neexistencie naliehavého právneho záujmu na v tomto spore požadovanom určení a (iii) nesúhlas s názorom, že neunesli dôkazné bremeno o vedomosti poručiteľa o realizovaných platbách/výberoch. Navrhli napadnúť rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Uplatnili trovy konania.

5. Žalobcovia vo svojom vyjadrení k odvolaniu mali za to, že žalovaní neunesli dôkazné bremeno o vedomosti poručiteľa o platbách/výberoch, a že v danom prípade je na mieste určovacia žaloba. Navrhli rozsudok potvrdiť a uplatnili trovy konania.

6. Nasledovala kontra argumentácia strán sporu, jej bližší obsah vzhľadom na to, že do sporu nepriniesla žiadne nové svetlo, nebolo potrebné premietnuť do dôvodov tohto rozhodnutia.

7. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 12.10.2018 a dospel k záveru, že odvolanie žalovaných je dôvodné.

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanou nepreskúmateľnosťou, namietanými nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

10. Nezávislosť rozhodovania súdov sa musí uskutočňovať v ústavnom a v zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 ods. 1 a nasl. Ústavy a z čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов, predstavujúcim súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcim ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu svoje rozhodnutie odôvodniť, a to spôsobom zakotveným § 220 ods. 2 CSP. Preto z odôvodnenia rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. Povinnosťou súdu je vždy taktiež dostatočným a rozumným spôsobom vyrovnáť sa s argumentmi sporových strán, ktoré môžu mať vplyv na jeho rozhodnutie. Neznamená to však, že súd musí rozhodnúť v súlade so skutkovým a právnym názorom tej ktorej strany, postačuje, že sa s jej argumentmi vo svojom rozhodnutí ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovná.

11. Ak teda súd vo svojom rozhodnutí nedá zrozumiteľnú a presvedčivú odpoveď na podstatné argumenty strán sporu (v prejednávanom spore sa tak stalo, lebo súd prvej inštancie vôbec nereagoval na žalovanými vznesenú námietku nedostatku naliehavého právneho záujmu, hoc príslušné zákonné ustanovenie pri svojom rozhodnutí použil), je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo má za následok porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru, § 220 ods. 2 OSP).

12. Navyše je judikované, že ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu,

porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšej strany sporu (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II. ÚS 590/17).

13. S poukazom na dátum podania, označenie i obsah žaloby, v danom prípade bola nesporne podaná určovací žaloba v zmysle § 80 písm. c) OSP, podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

14. Obdobne i od 01.07.2016 účinný CSP v § 137 umožňuje žalobou požadovať, aby sa rozhodlo okrem iného podľa písm. c) o určení, či tu právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

15. Procesnou podmienkou určovacej žaloby podľa cit. § 80 písm. c) OSP, aktuálne od 01.07.2016 § 137 písm. c) CSP, je naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Zákon trvá na tom, aby išlo o právny záujem naliehavý, ktorý je daný spravidla v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (pozri napr. R 17/1972). Právny záujem musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov. Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom na začatie konania s daným petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva alebo právnej neistoty. Záver súdu o (ne)existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá posúdenie, či podaný určovací návrh je vhodným (správne zvoleným a prípustným) procesným nástrojom ochrany jeho práva, či sa ním môže dosiahnuť odstránenie spornosti, alebo spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať ešte iné konanie. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). (obdobne aj Krajský súd Trnava, sp. zn. 25Co/103/2017).

16. V zmysle ustálenej judikatúry platí, že pre nedostatok naliehavého právneho záujmu spravidla nemožno vyhovieť návrhu na rozhodnutie súdu určovacím výrokom, ak možno uplatniť nárok na plnenie (Z IV, s. 705).

17. Ak súd zamietá žalobu na určenie pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, je vylúčené, aby súčasne preskúmal žalobu z vecnej stránky (SJ 3/1997).

18. Potom vychádzajúc zo zistených skutočností obsiahnutých v spise, zo zreteľom na všetky dostupné okolnosti prípadu, odvolací súd dospel k záveru, že žaloba je nedôvodná, lebo spornosť otázky, čo patrí do dedičstva môže byť aktuálna iba medzi dedičmi. Medzi dedičmi - žalobcami a tretími osobami, v tomto prípade žalovanými žaloba o určenie, že finančné prostriedky patria do dedičstva, nič nevyrieši, lebo právne postavenie žalobcov - dedičov sa nezmení a na základe takého požadovaného určenia finančné prostriedky z dedičstva nenadobudnú. Je teda zrejmé, že na strane žalobcov v tomto spore absentuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení, čo je samo o sebe dôvodom na zamietnutie žaloby. Možným riešením by bola iba žaloba na plnenie (pozri napr. NS SR, sp. zn. 1Cdo/69/08).

19. Preto postupom podľa § 388 CSP odvolací súd rozsudok v merite veci zmenil tak, ako je to uvedené v enunciiate rozhodnutia.

20. K rozhodnutiu súdu prvej inštancie o trovách konania odvolací súd uvádza, že k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dochádza nie len postupom súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení procesného predpisu upravujúceho náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté čerty svojvôle, ale v neposlednom rade aj v takom prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu ku výroku o trovách konania celkom nedostatočné, t.j. nepreskúmateľné. Nemožno totiž iba stroho odkázať na zákonné ustanovenie.

21. O trovách prvoinštančného ako aj o trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa 396 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal úspešným žalovaným v prvoinštančnom ako aj odvolacom konaní nárok na náhradu trov konania voči neúspešným žalobcom

v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).